

سخنرانی محمد شریعتمداری در همایش ملی آینده کار و کار آفرینی دولت هم باید استارت آپی، دانش بنیان و جوان گرا باشد

در جهان و در ایران تحولات عمیق و قابل توجهی رخ داده که کمی پیش تر از ما حرکت می کند، بنابراین ضرورت دارد برای همگام کردن رشد تحولات در جامعه با فضای کسب و کار، گام های اساسی و سریع تری برداشته شود. برای رسیدن به این مطلوب نیز باید در یک اقدام مهم و ارز شمند ضرورت ایجاد یک اکوسیستم دیده شود. دولت هم برای همگام شدن بااین تحولات باید استارت آپی، دانش بنیان و جوان گرا باشد و در این سمت وسو حرکت کند. اگر این مهم محقق نشود، نوآوری نیز شکل نمی گیرد. برای رسیدن به همه این اهداف هم به طور طبیعی باید خلاقیت و نوآوری در عرصه دولتی شکل بگیرد.

در دولت های یازدهم و دوازدهم قدم هایی در زمینه استارت آپها برداشته شد. به زعم

ما جوانانی که عمر و سن آن ها طی شد، اما نتوانستند پشت میزهای مدیریتی عالی بنشینند باید بتوانند جایگاه ها را اشغال کنند و با توجه به اینکه زبان موسسه های دانش بنیان را متوجه می شوند موانع و مشکلات را بر طرف کنند. در این زمینه نیز با موافقت رئیس جمهوری قدم های موثری برداشته شده است. ما در هفته مهارت قرار داریم و یکی از مهم ترین مشکلات آموزشی ما این است که افراد مهارت های لازم متناسب با فضای کسب و کار جهانی را کسب نمی کنند و این بیانگر ضرورت تغییر در اقدامات مسا در این خصوص است. در این دوره موفق شدیم با ایجاد شورای عالی همکاری های فنی و حرفه ای در کشور بین آموزش و پرورش، آموزش عالی و سازمان فنی و حرفه ای ارتباط منطقی برقرار کنیم تا

محصولی که تولید می کنند در جامعه امروز کاربرد داشته باشد. آموزش و پرورش و آموزش عالی باید با همکاری یکدیگر نیرویی را تربیت کنند که به در در جامعه امروز بخورد، تا جوانان به آنچه در سر می پروراند ببالند نه به آنچه در جیب دارند.

آنچه در مغز جوانان تشکیل می شود اگر منجر به ارزش افزوده نشود ارزشی ندارد، بلکه تنها محفوظاتی است که کاربردی ندارد. در فاصله بین سال های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۷ شاهد روند رشد بیکاران دانش آموخته نظام های دانشگاهی بودیم که تعداد آن ها از یک میلیون و ۳۰۰ هزار نفر در سال ۹۵، به یک میلیون و ۴۰۰ هزار نفر در سال ۹۷ رسید و علت اساسی آن، عدم تربیت نیروها متناسب با نیازهای بازار کار است. در این راستا نیز حرکت و مسیر درستی را شروع

کردیم که از آن جمله تشکیل شورای عالی فنی و حرفه ای و ایجاد هماهنگی های لازم برای تربیت دانشجویان با مهارت است. با قانون موجود کار یا روابط کار موجود در بازار کار نمی توان این حوزه ها را مدیریت کرد به همین دلیل نیز کار گروهی را برای نظارت بر روابط کار و توسعه فعالیت استارت آپها در وزارت کار ایجاد کردیم، همچنین تلاش کردیم اختلاف بین کسب و کارهای مدرن و سنتی را حل کنیم. شیوه های جدید تامین مالی نیز مسئله مهمی است و شاید برای اولین بار در کشور صندوق تامین مالی خرد تضمین شده در حوزه تعاون تأسیس شده که فعالیت ها را بروش های جدید تامین مالی می کند به گونه ای که این تامین به واسطه صندوق های موجود در کشور تضمین شده باشد. دوره های آموزشی استاندارد نیز برای عملی می شود.

پله صعود داشته، تصریح کرد: «به رغم این حرکت مثبت، اما با توجه به شرایط کشور، هنوز موقعیت مناسبی نداریم و باید جایگاه

بهتری کسب می کردیم.» او افزود: «صحبت از کار آفرینی و نوآوری زمانی می تواند ما را به توفیق امیدوار کند که شرایط مناسب برای آن در کشور فراهم شود. در حال حاضر، مسیر حرکت برای جوانان مهیا نیست و شاید هنوز هم این باور به عنوان یک اعتقاد قابل اتکا وجود ندارد. نکته دیگر اینکه فضای کسب و کار تیره سبب شده آینده کسب و کار حتی برای پیشکسوتان این عرصه هم روشن نباشد. سرمایه گذاران و کارآفرینان فرش قرمز نمی خواهندو همین که موانع از سر راه آن ها برداشته شود خود کمک بزرگی در توسعه فعالیت هایشان خواهد بود. در واقع، اگر مسیر هموار شود، آن ها خود می دانند چگونه حرکت کنند و مشکل سرمایه هم قابل حل خواهد بود. مهم تر اینکه باید در این روند افراد احساس امنیت اقتصادی هم داشته باشند.»

در ادامه این همایش، عبدالرضا مصری، نایب رئیس مجلس شورای اسلامی نیز مروری بر عوامل موثر بر کار آفرینی، تولید و اشتغال داشت. او با تأکید بر اینکه در ایران در همه حوزه ها به ویژه در حوزه کار آفرینی مبنائی تئوری کم نیست، اما در حوزه اجرایی کاستی های زیادی وجود دارد، گفت: «دو محیط درونی و بیرونی بسر کار آفرین حاکم هستند که اولی بر درون خود فرد، ایده های او و آنچه برای برای اجرای آن ایده ها در ید اوست، نظارت دارد و دیگری بر عوامل بیرونی

موثر بر کار آفرینی است.» مصری با تأکید بر اهمیت توانایی های افراد در تحلیل دریافت ها و تصمیم گیری ها، افزود: «ممکن است کار آفرینی نوآوری و خلاقیت داشته باشد که متغیرهای موثر بر آن ممکن است کاملاً قابل پیش بینی نباشد. ممکن است در زمینه توسعه باشد یا شاید هم کبی بر داری باشد، اما ظرفیت برای آن در کشور وجود داشته باشد. آنچه در این میان مهم است توانایی های افراد در تحلیل دریافت ها و تصمیم گیری هاست.»

نایب رئیس مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه ما مسئول محیط های بیرونی هستیم، ادامه داد: «امروز متأسفانه در فضای کسب و کار و تولید کشور، محیط های بیرونی اثر بیشتری نسبت به محیط داخلی دارند و پاسخ گویی هم برای آن وجود ندارد. به طور مثال، نوسانات محیط اقتصادی کشور، قاچاق، واردات بی رویه و جاذبه های سرمایه گذاری که خارج از ید کار آفرین است، می تواند فعالیت او را تحت تأثیر قرار دهد. کار آفرین نمی تواند بازارهایی که یک شبه و ناگهانی ایجاد می شوند رقابت کند. قوای مجریه، مقننه، قضائیه و سایر نهادهای موثر مسئول این محیط بیرونی هستند و هر یک به اقتضای وظیفه خود باید در رفع این موانع همکاری کنند و محیط سیاسی، قانونی، اجتماعی و اداری مناسبی را هم تر از باشآن کار آفرین فراهم کنند.»

بیم ها و امیدهای آینده کار

همایش ملی «آینده کار و کار آفرینی جوانان در ایران» برگزار شد

هم زمان با آغاز هفته ملی کار آفرینی، عصر دیروز همایش ملی «آینده کار و کار آفرینی جوانان در ایران» با محورهایی چون تغییر سازمان کار و تولید و تأثیر آن بر روابط کار، توسعه مهارت ها در آینده، جهانی شدن اقتصاد و چشم انداز کار، تکنولوژی های جدید و تأثیر آن بر آینده کار، فرصت های جدید در توسعه بنگاه های کوچک و متوسط در آینده و سرنوشت گفت وگوهای اجتماعی و حمایت های شغلی، با سخنرانی محمد شریعتمداری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سورا نا ستاری، معاون علمی و فناوری رئیس جمهور، عبدالرضا مصری، نایب رئیس مجلس شورای اسلامی، غلامحسین شافعی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، حسین سلاح ورزی، نایب رئیس اتاق بازرگانی و رئیس سازمان ملی کار آفرینی ایران و محمد عطار دیان، رئیس هیئت مدیره کانون عالی انجمن های صنفی کارفرمایی ایران در سالن همایش های اتاق بازرگانی ایران برگزار شد. در پتل تخصصی این همایش که سید حسن افتخاریان، رئیس هیئت مدیره انجمن تحقیقات بازار کار ایران به عنوان دبیر آن حضور داشت، صاحب نظرانی چون فرید موسوی، عضو کمیسیون اقتصادی و رئیس فراکسیون جوانان مجلس شورای اسلامی، افشین کلاهی، رئیس مجمع تشک ل های دانش بنیان، ژووبین علاقیند، مدیر عامل اسنپ، آیت حسینی، مشاور باز آفرینی و تحول کسب و کار، محمد مهدی فناپی، رئیس هیئت مدیره گروه صنعتی کویر، رضا الفت نسب، عضو اتحادیه کشوری کسب و کارهای مجازی، علی محمدی تات، رئیس هیئت مدیره انجمن جوانان کار آفرین استان تهران و نسیم توکل، کار آفرین نمونه سال ۹۷، به بحث درباره تفاوت های کسب و کارهای سنتی و مدرن، چالش های

پیش روی استارت آپها و نقش آن ها در توسعه کسب و کار و آینده کار و کار آفرینی در ایران پرداختند. این مراسم همچنین، با عقد تفاهم نامه مشترک سازمان ملی کار آفرینی ایران و سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور همراه بود. در این مراسم محمد عطار دیان، رئیس هیئت مدیره کانون عالی انجمن های صنفی کارفرمایی ایران با بیان اینکه اغلب واژه های کار فرما و کار آفرین به اشتباه به جای یکدیگر به کار می روند، گفت: «کار آفرین می تواند، اما عملاً در خدمت کار فرماست.» وی با اشاره به تغییراتی که دنیا را در آستانه انقلاب صنعتی چهارم قرار داده است، افزود: «مطالعه و بررسی مشترک دو سازمان بین المللی ILO و IOE درباره تغییرات کسب و کارها نشان می دهد، به طور گسترده پنج جریان تغییرات عمیق اجتماعی، تغییرات جمعیتی، تغییرات اقلیمی و ضرورت اقتصاد بدون کربن، یکپارچگی جهانی اقتصاد و تحولات و نوآوری ها در عرصه تکنولوژی در اشکال جهانی کسب و کار صرف نظر از اندازه، زمینه فعالیت، مکان فعالیت آن ها، تغییرات عمده ایجاد می کنند.» وی ادامه داد: «نوآوری ها در عرصه تکنولوژی بیشترین اثر گذاری را داشته و میزان ارزش افزوده تولید و خدمات کمپانی ها را به صورت بنیادی تغییر می دهد.»

عطار دیان همچنین با اشاره به نتایج این پژوهش مشترک، در بیان اهمیت مهارت ها، گفت: «هر چه نفوذ تکنولوژی بیشتر می شود تقاضا برای مهارت های انسانی به خصوص ابتکار و نوآوری های فردی، توانمندی در رفع مشکلات، همچنین ارتباطات و همکاری بیشتر می شود. همچنین تعداد کسانی که بتوانند در این فضای جدید گفت وگو کنند کم می شود، بنابراین ضرورت دارد افراد در تمام عمر خود مهارت ها را آموزش ببینند.»

در بخش دیگری از این همایش، حسین سلاح ورزی، نایب رئیس اتاق بازرگانی و رئیس سازمان ملی کار آفرینی ایران نیز با اشاره به دلیل برگزاری این همایش ملی و اهداف آن، تأکید کرد: «در بحث ها بیشترین تمرکز بر تهدیدها و فرصت هایی است که کسب و کارهای نو در آینده کار به وجود خواهند آورد. طبق تحقیقات، تا ۵۰ درصد مشاغل در معرض ریسک هستند و طبق آمار مراکز بین المللی، در سال های آتی در اقتصاد ایران نیز نرخ تشکیل سرمایه در بخش صنعت و معدن و کشاورزی و... کاهش خواهد یافت، به گونه ای که نمی توان انتظار سرمایه گذاری و تشکیل سرمایه را در این حوزه ها داشت. اما همچنان می توان امیدوار بود با وجود کسب و کارهای نوین بتوان از شدت این خطرات و ریسک ها کاست.»

او با اشاره به اینکه استارت آپها و کسب و کارهای نوین با دنیایی از ریسک مواجه هستند، افزود: «قوانین و مقررات، تأمین مالی و دفاع از مالکیت برندها نمونه ای از چالش هایی هستند که این کسب و کارها با آن روبه رو خواهند بود.» سلاح ورزی با بیان اینکه در حمایت از کسب و کارهای نوین، موانع و تهدیدهای مختلفی وجود دارد، ادامه داد: «به همان میزان که در شاخص نوآوری در حال ارتقا هستیم در شاخص های سهولت کسب و کار تنزل داریم که همه این ها علائم نامناسبی هستند که نیاز به یک استراتژی تسهیل کننده را در این فضای تحریم بیش از پیش نشان می دهد.»

نایب رئیس اتاق بازرگانی با تأکید بر نقش دولت در حمایت از کسب و کارهای نوین، افزود: «اگر دولت فقط دو ماده ۲ و ۳ موجود در قانون بهبود محیط کسب و کار را رعایت کند و در تدوین دستورالعمل های مربوط به این کسب و کارها نظرات فعالان این حوزه را جویا شود، بسیاری از مشکلات در این عرصه قابل حل خواهد بود.» او با بیان اینکه اتاق

گفتار
O P I N I O N

سورا نستاری

معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری

کار آفرینی از کجا آغاز می شود؟

در حال حاضر، ایران در شاخص های محیط کسب و کار رتبه ۱۲۳ و در محیط های نهادی رتبه ۱۱۶ را دارا بوده، اما در حوزه های آموزش عالی به رتبه تکرر قمی دست یافته است. جایگاه ایران در این رتبه بندی ها نشانگر این است که سیستم آموزش عالی کشور افرادی را تربیت می کند که چندان به درد اقتصاد نمی خورند. ما در پژوهش کم هزینه نمی کنیم، بلکه اشتباه هزینه می کنیم. ضرورت دارد متولیان آموزش عالی در ایران بدانند که در صورتی از پژوهش، محصول بیرون خواهد آمد که بخش خصوصی در آن دخیل باشد، در غیر این صورت با پول دولت، محصولی از پژوهش بیرون نخواهد آمد. در هیچ کشور دیگری هم این گونه نیست، زیرا کار دانشگاه محصول بیرون دادن نیست. بنابراین کار آفرینی باید از محیط دانشگاه آغاز شود.

در این میان، وجود یک اکوسیستم بسیار اهمیت دارد، چراکه اکوسیستم باعث رشد فناوری می شود. رشد اقتصادی از جیب کار آفرینی بیرون می آید که پول خود را در کسب و کار سرمایه گذاری می کند، نه دولتی که از جیب مردم در اقتصاد هزینه می کند. اقتصاد ایران متکی به نفت است و در اقتصاد نفتی، اشتغال یعنی اخذ مدرک و بعد به دنبال شغل گشتن. وقتی اشتغال در جامعه برابر با استخدام می شود، دولت مجبور است هر سال تعدادی را تحت فشار استخدام کند، در حالی که استخدام یعنی پایان نوآوری و خلاقیت. به همین دلیل هم هست که اقتصادهای نفتی و اقتصادهایی که به منابع طبیعی متکی هستند دولت های فرهی می دارند. پایه اقتصاد آینده روی نیروی انسانی و مبتنی بر ارزش افزوده است و باید به این فکر کرد که چگونه می توان روی ایده افراد سرمایه گذاری کرده و نیروی انسانی خلاق و نوآور تربیت کرد. در حال حاضر، قوانین و ضوابط دست و پا گیر زیادی پیش پای کار آفرینان است و برای بردن اقتصاد به سمت نوآوری و دانش بنیانی چه بخش دولتی و چه اقتصادی یک مبارزه را پیش رو دارند. البته تلاش ما در چند سال گذشته بر این بوده که ثابت کنیم در این مبارزه، اقتصاد سنتی بازنده است و تنها یک راه برای آن وجود دارد سرمایه گذاری روی جوانان خلاق و نوآور. دولت دوازدهم نیز موفقیت های قابل توجهی در این زمینه داشته است. در حال حاضر بیش از ۴۵۰۰ شرکت دانش بنیان فعالیت می کنند که فروش آن ها سال گذشته بیش از ۹۰ هزار میلیارد تومان بوده و ۳۵۰ هزار تحصیل کرده در این حوزه کار می کنند. این موضوع نشان می دهد فرهنگ حمایت از جوانان در حال رشد است و در دولت نیز این باور به وجود آمده که دیگر با فروش ماده خام نمی توان کشور را اداره کرد. فرهنگی نیز در حال رشد است که جایگزین فرهنگی خواهد شد که همه چیز را در پول می بیند. اگر اکوسیستم فضای کسب و کار ایران که تنبهاحت منابع مالی در آن مطرح نیست با محیط های دانش بنیان، استارت آپها و... ایجاد شود، با عزمی که در دولت برای حمایت از آن وجود دارد و تلاشی که بخش خصوصی در جهت ایجاد آن انجام می دهد، می توان به آینده کار در ایران امیدوار بود.

یکی از مهم ترین مشکلات آموزشی این است که افراد مهارت های لازم متناسب با فضای کسب و کار جهانی را کسب نمی کنند

عکس: مرضیه براری

عاطفه شمس
روزنامه نگار

مصری: کار آفرین نمی تواند با بازارهایی که یک شبه و ناگهانی ایجاد می شوند رقابت کند. قوای مجریه، مقننه، قضائیه و سایر نهادهای موثر مسئول این محیط بیرونی هستند و هر یک به اقتضای وظیفه خود باید در رفع این موانع همکاری کنند و محیط سیاسی، قانونی، اجتماعی و اداری مناسبی را هم تر از باشآن کار آفرین فراهم کنند.